

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Oslo, 10. mai 1999

Deres ref:
99/1294 FM JB

Høring – forslag til endringer i verdipapirfondloven vedr. ideelle fond

1

Det vises til departementets høringsbrev datert 29. mars 1999 hvor det bes om merknader til Kredittilsynets forslag til nye lovbestemmelser som skal åpne adgang for etablering av ideelle fond.

Nedenfor følger Verdipapirfondenes Forenings synspunkter til det foreliggende forslaget. Når det gjelder merknader til de øvrige forslagene til endringer i verdipapirfondloven, vil vi komme tilbake til dette i hht. den tidsfristen departementet har satt for disse delene av høringen.

2

Etter vår oppfatning er det positivt at det nå vurderes innført bestemmelser i verdipapirfondloven som åpner for at det kan etableres såkalte ideelle fond, dvs. fond som kan utdele en andel av fondets kapital til ideelle formål. En slik adgang har over lengre tid vært ønsket av en rekke norske ideelle organisasjoner. Ideelle fond har som kjent eksistert i flere år i Sverige, og så vidt vi kjenner til representerer bidrag fra slike fond etter hvert en ikke uvesentlig finansieringskilde for flere svenske ideelle organisasjoner.

I det foreliggende forslaget som departementet har sendt på høring, foreslår Kredittilsynet at det i det norske lovverket skal settes som krav for å kunne etablere ideelle fond at minst halvparten av fondets årlige avkastning skal utdeles til ideelle formål.

Etter vår vurdering er ikke dette et godt forslag. Vi vil særlig vise til følgende forhold:

- For det første synes vi det virker lite gjennomtenkt å knytte kravet til hva som skal utdeles til ideelle organisasjoner til fondets årlige avkastning. Det vil bare være de andelseiere som ikke har solgt eller kjøpt andeler i løpet av året som vil ha samme avkastning på sine andeler som det fondet har oppnådd i denne perioden. Hvis man skal utdele en viss andel av den avkastningen fondet oppnår i løpet av et kalenderår, har vi derfor vanskelig for å se hvordan man skal kunne kombinere dette med prinsippet i verdipapirfondloven om likebehandling av alle andelseiere. Det vil for eksempel være helt urimelig dersom det bare er andelseierne på selve utdelingstidspunktet (for eksempel ved årsskiftet) som skal bidra til utbetalingen til ideelle organisasjoner, mens de som innløste sine andeler før dette

tidspunktet ikke bidrar noe. På den annen side vil det være vanskelig på forhånd å vite hva andelseiere som innløser skal bidra med til de ideelle organisasjonene før årets avkastning er kjent. Vi kan ikke se at disse problemstillingene – som det vil være helt sentralt å ha klarhet i – er berørt i Kredittilsynets forslag.

- Selv om man skulle finne fram til praktisk håndterlige regler i forhold til problemstillingen nevnt over, vil vi vise til at årlig avkastning i verdipapirfond (og da særlig i aksjefond) kan svinge betydelig, og at den i enkelte år kan bli negativ. Dermed vil også de årlige utdelingene fra fondet til ideelle organisasjoner vise store variasjoner, fra ingenting (når avkastningen er negativ) til betydelige beløp. Vi vil anta at de mottakende organisasjonene i utgangspunktet vil ønske å ha en viss påregnelighet i de årlige overføringene fra ideelle fond, noe som ikke vil være mulig dersom utdelingen er knyttet opp til den årlige avkastningen.

På denne bakgrunn har vi vanskelig for å forstå hvorfor Kredittilsynet – uten nærmere drøfting – legger til grunn at utdelingen fra fondet skal være knyttet opp mot fondets årlige avkastning.

Så langt vi har forstått er det i det svenske regelverket for verdipapirfond ikke satt noen spesielle krav til hva som skal (eller kan) utdeles til ideelle formål. Det er imidlertid vanlig praksis at ideelle fond i Sverige årlig utdeler inntil 2 prosent av fondets verdi til ideelle organisasjoner/formål. (Så vidt vi har forstått har denne praksisen sammenheng med den skattemessige behandlingen av slike utdelinger).

Etter vårt skjønn vil det å knytte utdelingen opp mot fondets markedsverdi være en langt bedre løsning enn Kredittilsynets forslag. På denne måten kan det beløp som årlig skal utdeles til ideelle formål akkumuleres gjennom året som daglig trekk, for eksempel som 1/365 av 2 prosent av fondets markedsverdi ved utgangen av hver enkelt dag. Denne løsningen skaper ingen problemer i forhold til kravet om likebehandling av alle andelseiere, og er enkel å håndtere rent praktisk for forvaltningsselskapene, som også beregner forvaltningshonorarer på daglig basis basert på fondenes markedsverdi. Den gir dessuten langt større stabilitet og påregnelighet når det gjelder utbetalinger til de ideelle formålene, fordi svingningene i fondenes verdi er vesentlig mindre enn svingningene i fondenes avkastning.

3

Når det gjelder hvilke krav som ev. skal legges på hvor mye som årlig skal (eller kan) utdeles til ideelle formål, virker det etter vår oppfatning også her rimelig å se hen til de svenske ideelle fondene. Vi har ikke sterke synspunkter på hvorvidt myndighetene bør fastsette slike krav, utover at vi har noe vanskelig for å forstå hvorfor norske og svenske myndigheter vurderer behovet for dette så forskjellig.

Kredittilsynet har som utgangspunkt at kravet bør være strengt, og følger opp dette ved å foreslå at minst halvparten av avkastningen må utdeles. Dette representerer imidlertid et vesentlig strengere krav enn det nivået som svenske ideelle fond har lagt seg på. (Det vil kun være i en situasjon der fondenes gjennomsnittlige årlige avkastning er lavere enn 4 prosent at Kredittilsynets forslag ikke gir strengere krav til utbetalinger enn det som er vanlig hos svenske ideelle fond. Gjennomsnittlig årlig avkastning i aksjefond har som kjent historisk sett vært betydelig høyere enn 4 prosent).

Vi kan vanskelig se hensiktsmessigheten av at kravet til hva som skal utdeles settes så strengt at det ikke vil være særlig interesse for etablering av slike fond. Vår oppfatning er at det nivået som Kredittilsynet foreslår trolig vil ha en slik konsekvens. Det vil igjen bety at markedet for denne type fond overlates til for eksempel svenske forvaltningsselskaper. Vi har problemer med å se det kan være en ønsket utvikling.

4

Som en oppsummering vil Verdipapirfondenes Forening tilrå at dersom norske myndigheter finner det nødvendig å fastsette krav til hva ideelle fond minimum må dele ut til ideelle formål, så bør dette kravet knyttes opp mot fondets markedsverdi og ikke årlige avkastning. Samtidig vil vi tilrå at et slikt ev. krav ikke settes så strengt at det ikke vil være særlig interesse for å etablere slike fond.

Med hilsen
Verdipapirfondenes Forening

Lasse Ruud
Adm. direktør